

Sayı : 1508
Tarih : 20.02.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2016 yılında Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) belediyelerine, 31 Mart 2019 yerel seçimlerinden sonra ise Halkların Demokratik Partisi'nin belediyelerine İçişleri Bakanlığı tarafından kayyımlar atanmıştır. Halkın özgür iradesi ve seçme hakkına büyük bir darbe olan kayyım uygulaması, ilk günden itibaren yerel yönetimi, halkın demokratik hizmete ulaşma hakkını felce uğratmıştır. Binlerce usulsüzlüğe imza atan kayyımlar; yapılan atamalar, harcanan bütçenin usulsüzlüğü, yolsuzluk başta olmak üzere halkın belediyelerini çalışamaz hale getirmişlerdir. Kayyımların belediyeleri çalışamaz hale getirdiği talan uygulamalarından biri de halka ait olan belediyeleri olağan dışı miktarlarda borçlandırmalarıdır. Halkın seçmediği kayyımların yönettiği belediyelerde olağandışı borçlanmaların nedenlerinin ve yerel yönetimlerde yaratacağı tahribatların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT
Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi
Kars Milletvekili
Grup Başkanvekili

Sezai TEMELLİ
Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi
Muş Milletvekili
Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Kürtlerin ekseriyetle yaşadığı illerde halkın iradesinin gasp edilmesi suretiyle hayata geçirilen kayyım uygulaması ilk olarak OHAL döneminde, 11 Eylül 2016 tarihinde ve çok sayıda belediye başkanının merkezi hükümet tarafından görevlerinden alınması ve 28 belediyeye kayyım atanması ile başlamıştır. 674 sayılı KHK ile gündeme gelen bu hukuk dışı uygulama daha sonra yasalaşarak kalıcı hale getirilmiştir. 2019 yılında bir kez daha demokratik seçim yöntemleri, HDP'ye oy veren milyonların demokratik talepleri, seçme hakkı, seçilme hakkı, yok sayılarak kayyım atanmıştır. İlk olarak KHK'li oldukları gerekçesiyle 6 belediye eş başkanına mazbataları verilmemiş ve mazbatalar seçimi kaybeden AKP'nin adaylarına verilmiştir. Kısacası 31 Mart sonrası HDP belediyelerine yapılan ilk gasp YSK eliyle olmuştur. Sonraki süreçlerde AKP/MHP iktidarı eliyle İçişleri Bakanlığının kararıyla, 3'ü büyükşehir, 5'i il, 33'ü ilçe ve 7'si belde belediyesi olmak üzere toplam 48 belediyemize el konulmuştur.

Kayyım atamaları ne kadar hukuk dışı ise kayyımların belediyelerde gerçekleştirdikleri uygulamalar da bir o kadar hukuktan yoksundur. Kayyımlar adeta mevcut yasalardan istisna tutulmuş ve uygulamalarıyla hukuksuzluğu en üst boyutlara çıkarmışlardır. Belediyelerde yapılan atamaların ve harcanan bütçenin belediye meclislerinin görüşlerine sunulmadan yapıldığı, yapılan harcamaların şaibeli olduğu, usulsüzlük ve yolsuzlukların yaşandığı ve bu durumların ciddi kamu zararına ve kamu hizmetlerinin aksamasına yol açtığı bilinmektedir.

Kayyımlar hukuk dışı yöntemle ele geçirdikleri belediyeleri olağanüstü borçlandırarak çalışamaz hale getirmiş, halkın olanı halkın hizmetine sokmayı imkansızlaştırmıştır. Örneğin, son verilere göre; Batman Belediyesi 350 milyon 249 bin TL, Siirt Belediyesi 71 milyon 392 bin TL, Diyarbakır Su ve Kanalizasyon İdaresi 238 milyon 429 bin TL borçlandırılmıştır.

Yine basına yansıyan haberlere göre kayyım yönetimindeki Van Büyükşehir Belediyesi'nin toplam borcunun, 3 milyar 679 milyon 382 bin 988 TL olduğu iddia edilmiştir. Daha önce İçişleri Bakanlığının yayınlamış olduğu raporda 47 belediyenin 6,3 milyar TL borçla HDP'li belediye başkanlarından devralındığı belirtilmiştir. Aslında bu açıklama önceki dönem kayyımlarının bıraktıkları borçların itirafı niteliğindedir. Bahsi geçen meblağ 2016'da halkın oy vermediği AKP iktidarının atadığı kayyımlar tarafından yapılmış ve belediyeler bu borçlar ile işlevsiz kılınmaya çalışılmıştır.HDP tarafından 24 Şubat 2021 tarihinde açıklanan "Kayyım Gaspı" raporuna göre; 24 belediyenin 2016'da toplam borcu 730 milyon civarı iken kayyımların atanması ile beraber bu rakam 31 Mart 2019'da 5,6 milyar TL civarına ulaşmıştır. Belediyelere ikinci defa kayyım atanırken ise bu rakam 5,4 milyar TL civarında olmuştur. Belirtilen rakam sadece 24 belediyeye aittir. 2016'da DBP'li belediyelere kayyım atandığı zaman belediyelerin birçoğu borçsuz veya kasalarında paralar ile gasp edilmişti. Kayyımlar, görevde kaldıkları 2,5 yıllık süre içerisinde belediyeleri milyarlarca lira zarara uğratmış ve bu zarara karşın hizmet götürmemişlerdir.

Kayyımların belediyeleri borçlandırmasına dair en ibretlik örneklerden biri Mardin Büyükşehir Belediyesine atanan kayyım Mustafa Yaman'dır. 2019 yılının ilk 3 ayında yapmış olduğu 164 bin 550 TL'lik, kayyım olduğu dönemin tamamında ise toplamda 305 bin 206 TL'lik kuruyemiş harcaması nedeniyle kentte "Çerezci kayyım" olarak nitelendirilen Yaman, belediyeyi ve Mardin kentini borç batağında bırakarak gitmiştir. Sadece Yaman, 6 milyon geliri olan belediye iştiraki Mardin Su ve Kanalizasyon İdaresi'ni (MARSU) 620 milyon TL borç altına sokmuştur.

Belediye borçlanması artıkça belediyeye ait taşınmazların satışı da artmıştır. Son dönemlerde özellikle sıklaşan taşınmazların satışı, tüm açılan karşı dava ve itirazlara rağmen durmak bilmeden politik bir saikle sürdürülmüştür.

Kayyımların, atandıkları belediyeleri çalışamaz derecede borçlandırması elbette yolsuzluk ve usulsüzlük ile iç içe bir politikadır. Ayrıca kayyımların ortak özelliği, yereldeki halk tarafından seçilmiş olan değil merkez tarafından atanmış memurlar olmalarıdır. Bu sebeple kayyımların yaptıkları bütün borçlanmalar yerel halkın onlara verdikleri irade çerçevesinde değil, sadece merkezin verdiği yetkiler çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Yani kayyımlar tarafından yerel halka bırakılan devasa borçları merkezi hükümetin icraatlarından bağımsız düşünmek mümkün değildir.Bu sebeple bu borçların sorumluluğunun seçilecek olan yeni yönetimlere bırakılması adil ve kabul edilebilir değildir.Bu sebeplerden dolayı kayyımlar

tarafından belediyelerin astronomik rakamlarla borçlandırılmasının halka ve yerel yönetim hizmetlerine olumsuz yansımalarının ve bu borçlanmalara bağı olarak gerçekleşen yolsuzluk ve usulsüzlüklerin tüm yönleriyle araştırılması için TBMM'de bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir.